

2020-11-24

TJÄNSTESKRIVELSE
Dnr KUN 2017/109

Kulturnämnden

Omvandling av den externa förvaltningen av det fältarkeologiska fyndmaterialet från 1719 till ett lån för utställning

Förslag till beslut

Kulturnämnden noterar att Statens historiska museer häver avtalet med Nacka kommun om extern förvaltning av fyndmaterialet från de slagfältsarkeologiska undersökningarna av området för de så kallade rysshärjningarna 1719.

Kulturnämnden beslutar att:

1. de omkring 154 föremål som idag finns utställda på museet HAMN omvandlas till ett Lån för utställning från Statens historiska museers samlingar
2. att Stiftelsen Kulturmiljövård i egenskap av driftsaktör för museet Hamn, kan signera lånehandling i enlighet med punkt 2 och i enlighet med Allmänna lånevillkor i bilaga 3, för Nacka kommuns räkning
3. godkänna de engångskostnader som beräknas uppkomma i enlighet med punkterna ovan och i enlighet med bilaga 3

Sammanfattning av ärendet

Kulturnämnden noterar att Statens historiska museer (SHM) häver den externa förvaltningen av fyndmaterial från de slagfältsarkeologiska undersökningarna av området för de så kallade rysshärjningarna 1719 och att föremålen hämtas av SHM under 2021 för uppordning av desamma ska genomföras. De omkring 154 föremål som idag finns utställda på museet HAMN omvandlas till ett lån för utställning, från SHMs samlingar. När uppordning av fyndmaterialet genomförts av SHM finns möjligheter för museet Hamn att anhålla om lån av ytterligare föremål för utställningar ur samlingarna. Lånehandlingar kommer, i likhet med övriga inlån till museet i sin helhet hanteras av driftsaktören för museet Hamn. Kulturnämnden kommer att bevilja de engångskostnader som uppkommer i enlighet med beslutspunkten tre i detta ärende. Genom att det kontinuerliga arbetet med samlingsförvaltning hos driftaktören för museet Hamn kan minskas på grund av detta beslut kan till exempel utvecklingsarbete av museets publika analoga såväl som digitala utbud av verksamhet riktad till barn istället prioriteras.

Ärendet

Under 2017 beslutade kulturnämnden (KUN 2017/109) att ingå avtal om extern förvaltning av fyndmaterialet från de slagfältsarkeologiska undersökningarna av området för de så kallade rysshärjningarna 1719. Vid tillträde av ny driftsaktör för museet Hamn vid ingången av 2018 framkom att fyndmaterialet inte överensstämde de listor som Statens historiska museer (SHM) bilagt avtalet om extern förvaltning som signerats under 2017. Kulturnämnden beviljade med anledning av detta ett extra stöd till Stiftelsen Kulturmiljö i Mälardalen om 100 000 för att påbörja uppordning och identifiering av fyndmaterialet.

Under slutet av 2018 förmedlades ett utkast till slutrapport över arbetet med att uppordna fynden och förslag på olika vägar framåt för att färdigställa arbetet. Slutrapporten har färdigställts under 2020 (Bilaga 2)

Under 2019 har stiftelsen fört dialog med de tre myndigheterna (Riksantikvarieämbetet (RAÄ), Länsstyrelsen (Lst) och SHM) som på olika sätt varit involverade under åren då de arkeologiska utgrävningarna pågått. Myndigheterna har informerats om hur arbetet med identifiering och uppordning av fyndmaterialet genomförts och framskridit. Frågor om möjligheter att bevilja bidrag till finansiering av ytterligare arbete med identifieringen av fynden har ställts av Stiftelsen kulturmiljö till myndigheterna.

I inbjudan till möte med de tre myndigheterna och Nacka kommun den 2 september 2020 beskrevs att slagfälten vid Baggstället i Nacka kommun under åren 2004-2008 undersöktes av slagfältsarkeolog Tomas Englund. Englund hade hjälp av personal från RAÄ- Arkeologiska uppdragsverksamheten Mitt respektive Syd, med viss registrering av fynd samt rapportskrivande. Arbetet resulterade i 5 rapporter under åren 2004 - 2010. Det finns brister i rapporterna gällande dokumentation och fyndhantering och därmed hinder att helt och fullt identifiera fynden utifrån dessa rapporter.

Ett digitalt möte med alla partner genomfördes den 2 september 2020 med syfte att finna en gemensam väg framåt i ärendet. Vid mötet kom parterna överens om att SHM och Stiftelsen, utifrån sin roll som avtalet driftsaktör för museet Hamn, skulle ta ett uppföljande möte på plats på museet Hamn för att identifiera hur ärendet med identifiering av fynden och framtida förvaltning av desamma kan lösas på ett lämpligt sätt.

Den 2 oktober 2020 genomfördes mötet på museet Hamn mellan Marie Svedin (Stiftelsen Kulturmiljö Mälardalen, chef för museet Hamn), Elisabet Regner (chef för enheten för arkeologiska samlingar, SHM), Camilla Hällbrink (konservator) samt Jenny Nyberg (antikvarie SHM). Fyndmaterialet från de så kallade rysshärjningarna 1719, förvaltas idag av Nacka kommun genom avtal om extern förvaltning (bilaga 1). I avtalet förbinder sig förvaltaren (genom museet Hamn) att ordna upp materialet och att märka varje föremål med identifierande etikett. På grund av oordning i hanteringen av materialet, innan Kulturmiljö Mälardalen kom in som aktör, är denna uppordning mycket svår att genomföra. För att få en tydlig bild av det material som Nacka kommun nu förvaltar

externt från SHM, och för att materialet framgent ska kunna användas i forskning och tillgängliggöras för allmänheten genom utställningar, behöver det uppordnas korrekt.

Vid mötet kom därför mötesdeltagarna överens om att följande väg framåt vore bäst för alla parter och för den framtida förvaltningen av fyndmaterialet:

- De omkring 154 föremål som idag finns utställda på museet HAMN omvandlas till ett Lån för utställning. För lån från SHMs samlingar gäller Allmänna lånevillkor (bilaga 3) och kostnader i enlighet med bilaga 4. Ett likadant dokument kommer att sändas Nacka kommun (genom Marie Svedin) för underskrift sedan beslut om att anhålla om lån fattats av Nacka kommun.
- Den externa förvaltningen av resterande fyndmaterial hävs och föremålen hämtas av SHM under 2021. Uppordningen av föremålen kommer att genomföras av SHM. Sedan denna uppordning genomförts finns möjligheter för museet HAMN att anhålla om lån av ytterligare föremål för utställningar.

Ekonomiska konsekvenser

Förslag till beslut i detta ärende kan förväntas resultera i engångskostnader om uppskattningsvis mellan 25 000 och 40 000 kronor i enlighet med bilaga 4. Uppskattade kostnader beräknas rymmas inom kulturnämndens budget för 2021.

Konsekvenser för barn

Besluten innebär att barn och unga även fortsättningsvis kommer att kunna ta del av fyndmaterialet från de slagfältsarkeologiska undersökningarna av området för de så kallade rysshärjningarna 1719. Med av SHM slutförd identifiering av fynden, finns möjligheter även framledes att genom nya lån skapa nya eller utveckla befintliga utställningar på museet Hamn. Genom att det kontinuerliga arbetet med samlingsförvaltning hos driftaktören för museet Hamn kan minskas på grund av detta beslut kan till exempel utvecklingsarbete av museets publika analoga såväl som digitala utbud av verksamhet riktad till barn istället prioriteras.

Handlingar i ärendet

- 1- Kopia av avtalet om extern förvaltning (utan fyndlistor)
- 2- Slutrapport – Extra satsning på samlingsförvaltning museet Hamn
- 3- Allmänna lånevillkor
- 4- Kostnader i samband med utlån

Cortina Lange
Enhetschef
Kultur- och fritidsenheten

Ulrika Westin
Utvecklingsledare
Kultur- och fritidsenheten